

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 12 mars 1937 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av Falkenbergs järnvägsaktiebolags skuldförhållande till staten.

I en till riksdagen avlåten, den 5 februari 1937 dagtecknad proposition, nr 91, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att statens kapital- och räntefordran hos Falkenbergs järnvägsaktiebolag på grund av statslån för anläggning av bolagets järnväg mellan Holsljunga och Limmared må till den del densamma överstiger 110,000 kronor avskrivnas enligt i propositionen förordade grunder.

I fråga om motiveringen för förslaget får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till propositionen.

Föredragande *departementschefen* har i ärendet huvudsakligen anfört följande:

»Falkenbergs järnvägsaktiebolag är ägare till fem särskilda järnvägsenheter, av vilka endast en, nämligen järnvägen Holsljunga—Limmared, anlagts med hjälp av statslån, medan de övriga, som tillsammans bilda linjen Falkenberg—Holsljunga, finansierats på annat sätt.

När statsmakterna år 1928 hade att taga ställning till då föreliggande förslag om reglering av Falkenbergs järnvägsaktiebolags skuldförhållande till staten på grund av det bolaget beviljade statslånet, hade bolaget sedan sex år icke förmått fullgöra någon annuitetsbetalning å lånet. Enligt de nämnda år föreliggande utredningarna ansågs bolaget för framtiden kunna räkna med ett årligt driftöverskott av omkring 60,000 kronor. Av detta överskott beräknades emellertid för annuitetsbetalning å bolagets obligationslån åtgå ett belopp av omkring 40,000 kronor till och med år 1941, då slutbetalning å lånet skulle äga rum. Regleringsbeslutet beträffande statslånet innebar, såsom av den lämnade redogörelsen närmare framgår, att bolaget intill år 1942 skulle såsom ränta erlägga ett årligt belopp av 10,000 kronor, att i maj 1942 skulle erläggas från årets början upplupen ränta samt att från och med år 1943 full annuitetsbetalning skulle ske, för vilket ändamål skulle komma att åtgå ett årligt belopp av 25,250 kronor. Bolaget förmådde emellertid icke mer än en gång inbetala nämnda belopp av 10,000 kronor, nämligen år 1928, varefter fullmäktige i riksgäldskontoret år 1931 förklarade skuldregleringen förfallen.

Av de i riksgäldsfullmäktiges yttrande meddelade uppgifterna framgår, att driftresultatet vid ifrågavarande järnvägar under åren 1931—1935 varit betydligt sämre än det man år 1928 ansett sig kunna räkna med. Åren 1932—1934 hava

varit starkt förlustbringande, och under åren 1931 och 1935 uppstodo obetydliga överskott, icke tillnärmelsevis motsvarande ens vad som erfordrades för avsättning till förnyelsefond. Då landets järnvägar i allmänhet under åren 1934 och 1935 arbetade under jämförelsevis gynnsamma konjunkturförhållanden, torde det knappast finnas grundad anledning att räkna med att nu ifrågasvarande järnvägsföretag skall i framtiden kunna uppnå så väsentligt bättre resultat än under sistnämnda båda år, att utsikt till återupptagande av någon annuitetsbetalning å statslånet kan anses föreligga.

Det nu framlagda förslaget till reglering av bolagets statslån är grundat på denna uppfattning om bolagets framtida ekonomi. Förslaget innebär, att statens fordran skulle nedskrivs till 110,000 kronor eller samma belopp som det beräknade realisationsvärdet å järnvägen Holsljunga—Limmared, i vilken järnväg staten till säkerhet för sin fordran har inteckning med bästa förmånsrätt. Det sålunda kvarstående kapitalbeloppet skulle enligt förslaget icke förräntas, och återbetalning skulle ske endast i samband med realisation av järnvägen eller del därav. Vid ett genomförande av detta förslag skulle statsverket i vanlig ordning avskrivna återstående kapitalfordran, 342,520 kronor 26 öre, och sina räntefordringar, vilka vid senaste årsskifte uppgingo till ett sammanlagt belopp av omkring 460,000 kronor, icke förfallen anståndsränta inberäknad.

Övriga ekonomiska intressenter i företaget hava medgivit betydande lättnader för bolaget beträffande sina fordringar. Sålunda hava bolagets obligationslån, varå den 31 december 1934 återstod ett kapitalbelopp av 316,000 kronor jämte oguldna räntor till belopp av 47,339 kronor 70 öre, samt vissa bankskulder under år 1935 likviderats med ett belopp i ett för allt av 125,000 kronor. Sistnämnda belopp ställdes till bolagets förfogande av Falkenbergs stad, och stadsfullmäktige i staden hava beslutat att låta sin härigenom uppkomna fordran hos bolaget, därest statsmakterna bevilja den nu föreslagna regleringen av statslånet, på samma sätt som det kvarstående statslånet inestå ränte- och amorteringsfri.

Med hänsyn till de insatser, som sålunda gjorts från stadens sida, och då någon del av statens fordran hos bolaget icke lär kunna utfås annat än i samband med ett nedläggande av järnvägsföretaget, har jag för min del, i likhet med riksgäldsfullmäktige, järnvägsekonomiutredningen och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, icke funnit anledning till erinran mot ett genomförande av det föreliggande förslaget. På sätt järnvägsekonomiutredningen föreslagit och vanligen brukar ske torde emellertid till den förordade nedskrivningen av statslånet böra fogas det villkoret, att statsverket skall vara berättigat inlösa järnvägen Holsljunga—Limmared mot avstående av sin lånefordran.»

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till reglering av Falkenbergs järnvägsaktiebolags skuldförhållande till staten. På grund härav får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 12 mars 1937.

På bankoutskottets vägnar:

BJ. HOLMGREN.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerberg**, *Ehrnberg*, *Lindley**, *Leffler**,
Johansson i Friggeråker*, *Ström* i Lidköping, *Bjurström* och *Nilsson* i Mölndal;

från andra kammaren: herrar *Holmgren*, *Lovén*, *Paulsen*, *K. A. Westman*,
Gustavson i Västerås, *Svedman*, *Frankenberg* och *Åqvist*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
